

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Green Deal Suomen näkökulmasta

Jarmo Muurman
Ympäristöneuvos
Green Deal – askel kestäväan infrarakentamiseen,
YGOFORUM –seminaari, 2.11.2016

Miksi vapaaehtoisia sopimuksia (Green deal)?

- Vapaaehtoiset sopimukset ovat nopea ja joustava tapa edistää ympäristöasioita verrattuna erityisesti lainsäädäntöön
- Mahdollistaa edelläkävijämarkkinoiden ja –yritysten syntymisen
 - lainsäädäntöä korkeammat tavoitetasot
- Parempi ympäristönsuojelun taso

- Yritykset
 - Viestittävät sitoutumistaan ympäristöarvoihin
 - Tiukemman ja sitovan lainsäädännön uhka
 - Kuluttajien luottamus ja sitoutuminen
 - Myynnin lisäys ja markkinaosuuden kasvattaminen
 - Tuotteiden korkeammat hinnat

Vapaaehtoisia, "vihreitä" sopimuksia käytössä

- Hollannissa ns. vapaaehtoinen Green deal -malli, jossa teemoina ovat energia, biotalous, raaka-aineet, biodiversiteetti, rakentaminen, liikkuminen, ruoka, vesi ja ilmasto.
- Isossa-Britanniassa on kehitetty Courtauld Commitment -sopimusmalli vähittäiskaupparektorille
- Ranskassa on solmittu ensimmäiset vihreät sopimukset rakennussektorin kanssa sementin ja laastin kierrättämiseksi. Sopimus tekstiilien (univormut) kierrättämiseksi on valmisteilla.
- Suomessa on pitkä perinne energiatehokkuussopimuksissa, materiaalitehokkuussopimusten pilotointi valmisteilla

Taustaselvitys

- Selvitys Hollannin (Green Deal) ja Englannin (Waste and Resource Action Programme) vapaaehtoisista sopimuksista – niiden kehittämistä, toimeenpanosta ja vaikuttavuudesta
- Toteutti Eftimiya Salo Jyväskylän yliopistosta "Voluntary agreements between governments and various stakeholders for the achievement of sustainable development goals". Tarkastettavana oleva opinnäytetyö.
- Todettuja hyötyjä
 - Aktiivinen tiedonjakaminen ja oppiminen
 - Ympäristöarvojen syvällisempi sisällyttäminen toimintaan
 - Positiivinen vaikutus bisnekseen ja ympäristöön
 - Kehittyminen yhteisöllä ja innovoimalla
 - Hyödyt säästöinä ja saatuna asiantuntemuksena
 - Läpinäkyvyys

Mitä otettava huomioon vapaaehtoista sopimusta (Green Deal) valmisteltaessa?

- Kuka on aloitteen tekijä?
- Todennettava, kunnianhimoinen tavoite
- Yhteinen ongelman ratkaisuun tähtäävä lähestymistapa
- Osallistujien määrä ja prosessin organisointi
- Toimeenpano, yhdessä kehittäminen ja oppiminen
- Tiedonkeruu, raportointi ja vaikuttavuuden todentaminen
- Luottamuksen rakentaminen, tietojen luottamuksellisuus
- Osallistujamaksut
- Toimitaanko vain Suomen rajojen sisällä

- Hallinto voi osallistua mm. seuraavilla tavoilla:
 - Luvituksen joustavoittaminen
 - Ohjeistukset
 - Julkisten hankintojen suuntaaminen
 - Kokeilujen mahdollistaminen
 - Pääoman saatavuuden parantaminen

Ympäristöministeriön ja Kaupan liiton sopimus (Green deal) toimenpiteistä muovisten kantokassien kulutuksen vähentämiseksi

- Kokeillaan käytännössä pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun direktiivin (94/62/EY, muutettu direktiivillä (EU) 2015/720) toimeenpanossa - muovisten kantokassien käytön vähentämiseksi

Direktiivin mukaan jäsenmaat voisivat päättää kansallisesti

- *joko asettaa muovikassien vähentämistavoitteeksi korkeintaan 90 kassia/asukas/vuonna 2019 ja 40 kassia/asukas/vuonna 2025 ja päättää toimista sen saavuttamiseksi*
- *tai varmistaa, että kaikki kaupoista saatavat muovikassit ovat maksullisia vuoden 2019 alusta lähtien tai ottaa käyttöön muita yhtä tehokkaita toimia muovikassien käytön vähentämiseksi*

Ympäristöministeriön ja Kaupan liiton sopimus (Green deal) toimenpiteistä muovisten kantokassien kulutuksen vähentämiseksi

- Ympäristöministeriö ja Kaupan liitto allekirjoittivat 31.10.2016 sopimuksen (Green deal) toimenpiteistä muovisten kantokassien kulutuksen vähentämiseksi.
- Ympäristöministeriö arvioi kolmen vuoden kuluttua sopimuksen tekemisestä (31.10.2019 mennessä) sovittujen toimenpiteiden tehokkuutta kevyiden muovisten kantokassien kulutuksen vähentämisessä ja roskaantumisen ehkäisemisessä.
- Jos arviointi osoittaa, että toteutetut toimenpiteet eivät ole riittävän tehokkaita, ympäristöministeriö tarkastelee muita mahdollisia keinoja kevyiden muovisten kantokassien kulutuksen vähentämiseksi.
- Mittari - enintään 40 kassia/hlö/v vuoden 2025 loppuun
- Sopimus on liitetty kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumukseen ja yksittäiset kaupan yritykset liittyvät muovikassisopimukseen tekemällä kukin oman kestävän kehityksen toimenpidesitoumuksensa.

Mahdollisia sopimusteemoja

- Kestävien ratkaisujen lisääminen julkisen sektorin hankinnoissa
 - Kokeillaan kuntien ja ministeriöiden välillä solmittavaa ns. Green deal-mallia.
 - Asettamaan kunnianhimoisia kestävästä kehitystä ja innovaatioita tukevia tavoitteita hankinnoille ja sopivat kehittämisteemoista.
 - Osana sopimusta valtio sitoutuisi tukemaan osaamisen parantamista sekä suuntaamaan taloudellisia kannustimia hankintojen suunnitteluun ja riskin kantamiseen – neuvontapalvelu, TEKES innovatiiviset julkiset hankinnat –rahoitus (uusi tuote tai palvelu, esikaupallinen hankinta katalyyttihankinta), huippuostajat –ohjelma (erityisesti pk-yritykset)
- Muita keskusteluissa esillä olleita sopimusteemoja
 - Ruokakauppasektorin resurssitehokkuus ja ruokahävikin vähentäminen
 - Luonnonvarojen käytön optimointi tietyillä aloilla
 - Teollisten symbioosien edistäminen

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Lisätietoja

www.ym.fi

Jarmo Muurman
Jarmo.Muurman@ym.fi